

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 28.11.2013 r.
COM(2013) 813 final

2013/0402 (COD)

Wniosek

DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

**w sprawie ochrony niejawnego know-how i niejawnych informacji handlowych
(tajemnic handlowych) przed ich bezprawnym pozyskiwaniem, wykorzystywaniem i
ujawnianiem**

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

{SWD(2013) 471 final}

{SWD(2013) 472 final}

{SWD(2013) 493 final}

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

Europa ma silną pozycję w dziedzinie nauki i innowacji, która daje jej potencjał, aby zostać globalnym liderem. Dążenie do zapewnienia wysokiej jakości badań naukowych stanowi nie tylko cel naukowców, lecz przekłada się również na znaczące dochody dla sektorów publicznego i prywatnego. Niemniej jednak, w porównaniu z głównymi partnerami handlowymi UE, zwłaszcza Stanami Zjednoczonymi i Japonią, badania i rozwój w UE nie są wystarczająco stymulowane przez przedsiębiorstwa. Nieoptymalny poziom inwestycji biznesowych w badania i rozwój ma negatywny wpływ na wprowadzanie nowych produktów, procesów, usług i know-how.

Należy zatem poprawić warunki prowadzenia działalności gospodarczej o charakterze innowacyjnym. W ramach bardziej ogólnej strategii „Europa 2020” Komisja zobowiązała się do stworzenia Unii innowacji, aby chronić inwestycje w podstawy wiedzy, przeciwdziałać kosztownej fragmentacji i uczynić Europę miejscem bardziej sprzyjającym innowacjom. Środowisko sprzyjające innowacjom powinno w szczególności umożliwiać działania prowadzące do wyższego poziomu inwestycji w dziedzinie badań i rozwoju ze strony sektora prywatnego, poprzez szerszą, w tym również transgraniczną, współpracę w dziedzinie badań i rozwoju oraz postępu technologicznego pomiędzy uczelniami a przemysłem, poprzez otwarte innowacje i poprzez zwiększenie wartości własności intelektualnej (IP), tak aby ułatwić podmiotom zorientowanym na badania oraz innowacyjnym podmiotom gospodarczym dostęp do kapitału wysokiego ryzyka i źródeł finansowania. Osiągnięcie takich celów wyłącznie na poziomie krajowym nie jest wystarczające i doprowadzi do nieefektywnego powielania wysiłków w Unii.

Radykalne zmniejszenie kosztów transakcji w gospodarce cyfrowej doprowadziło do powstania nowych form współpracy, takich jak otwarta nauka i otwarte innowacje, których efektem są często nowe modele biznesowe dotyczące wykorzystywania współtworzonej wiedzy. Niemniej jednak prawa własności intelektualnej (IPR) stanowią istotny element polityki w zakresie innowacji. Prawa własności intelektualnej dają innowatorom i twórcom możliwość wejścia w posiadanie efektów swoich prac, które mają charakter niematerialny, a tym samym zapewniają niezbędne zachęty do inwestowania w nowe rozwiązania, wynalazki i know-how. Prawa własności intelektualnej zazwyczaj zapewniają ochronę wyników działań kreatywnych lub innowacyjnych, lecz mają ograniczony zakres stosowania.

Podczas procesu badania i tworzenia zbiera się i opracowuje znaczące ilości informacji, budując stopniowo wiedzę o znacznej wartości gospodarczej, która często nie kwalifikuje się do ochrony praw własności intelektualnej, lecz która jest równie ważna dla innowacji i ogólnej konkurencyjności przedsiębiorstw. Jeżeli w celu zabezpieczenia tych aktywów i przyciągnięcia źródeł finansowania oraz inwestycji wartość własności intelektualnej musi pozostać tajna, przedsiębiorstwa, laboratoria, uczelnie, jak również pojedynczy wynalazcy i twórcy korzystają z najbardziej wiarygodnego i trwałego sposobu zapewnienia własności wartościowych informacji. Sposobem tym jest wprowadzenie zasady poufności.

Ponieważ badania naukowe opierają się na wcześniejszych pracach, dzielenie się wiedzą i nowymi odkryciami stanowi istotny efekt dźwigni dla przyszłych innowacji. W zależności od modelu biznesowego stosowanego przez innowatora zdarzają się sytuacje, kiedy poufność może być wymaganą podstawą, w oparciu o którą tworzona jest własność intelektualna, po to aby można ją przekształcić w innowacje i zwiększoną konkurencyjność. Początkiem każdego prawa własności intelektualnej jest tajemnica handlowa. Pisarze nie ujawniają przebiegu akcji powieści, nad którą pracują (przyszłe prawa autorskie), producenci samochodów nie

rozpowszechniają pierwszych szkiców nowego modelu (przyszły projekt), przedsiębiorstwa nie ujawniają wstępnych wyników eksperymentów technologicznych (przyszły patent), przedsiębiorstwa nie ujawniają informacji dotyczących wprowadzania nowych produktów markowych (przyszły znak towarowy) itd.

W terminologii prawnej informacje, które są utrzymywane w tajemnicy w celu zachowania korzyści konkurencyjnej określa się jako „tajemnice handlowe”, „informacje niejawne”, „poufne informacje handlowe” lub „tajne know-how”. W kręgach biznesowych i akademickich stosuje się czasem inne określenia, takie jak „zastrzeżone prawnie know-how” lub „technologia zastrzeżona prawnie”.

Tajemnice handlowe są równie ważne dla ochrony innowacji nietechnologicznych. Sektory usług, odpowiadające za około 70 % PKB Unii Europejskiej, są bardzo dynamiczne, a ich dynamika zależy od tworzenia innowacyjnej wiedzy. Sektor usług nie opiera się jednak w tak dużym stopniu jak przemysł wytwórczy na innowacjach w zakresie procesów technologicznych i produktów (chronionych patentami). Poufność w tym ważnym aspekcie gospodarki UE stosuje się do budowania i wykorzystywania tzw. „miękkiej” innowacji na potrzeby konkurencyjności, obejmującej wykorzystywanie i stosowanie szerokiej gamy strategicznych informacji handlowych, które wychodzą poza zakres wiedzy technicznej, takich jak informacje dotyczące klientów i dostawców, procesów biznesowych, biznes planów, badań rynku itd.

Ekonomiści zgadzają się, że dla przedsiębiorstw, niezależnie od ich wielkości, tajemnice handlowe mają co najmniej taką samą wartość jak wszystkie inne formy własności intelektualnej. Tajemnice handlowe są szczególnie ważne dla małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) oraz dla przedsiębiorstw rozpoczynających działalność, ponieważ przedsiębiorstwom takim często brakuje wyspecjalizowanych zasobów ludzkich i środków finansowych niezbędnych do dochodzenia, egzekwowania i ochrony praw własności intelektualnej oraz do zarządzania nimi.

Tajemnice handlowe, mimo iż nie są chronione jak klasyczne prawa własności intelektualnej, stanowią jednak kluczowy instrument uzupełniający służący do zabezpieczenia praw do aktywów niematerialnych, które są siłą napędową gospodarki opartej na wiedzy w XXI wieku. Posiadacz tajemnicy handlowej nie ma wyłącznych praw do informacji objętych tą tajemnicą handlową. Jednakże w celu wspierania wydajnych gospodarczo i konkurencyjnych procedur, ograniczenia w zakresie wykorzystania tajemnicy handlowej są uzasadnione w przypadkach, gdy strona trzecia uzyskała stosowne know-how lub informacje od posiadacza tajemnicy handlowej wbrew jego woli lub za pomocą nieuczciwych środków. Ocena, czy i w jakim zakresie takie ograniczenia są konieczne, w każdym przypadku podlega kontroli sądowej.

Oznacza to, że konkurenci mogą opracowywać i wykorzystywać identyczne, podobne lub alternatywne rozwiązania – a nawet należy ich do tego zachęcać – konkurując zatem między sobą pod względem innowacji, ale nie wolno im oszukiwać, dokonywać kradzieży ani podawać nieprawdy w celu uzyskania poufnych informacji opracowanych przez inne podmioty.

Rozwój wiedzy i informacji oraz zarządzanie nimi mają coraz większe znaczenie dla funkcjonowania gospodarki UE, ale równocześnie oznacza to, że cenne niejawne know-how i cenne niejawne informacje (tajemnice handlowe) są coraz bardziej narażone na kradzież, szpiegostwo lub inne sposoby przywłaszczania (wynikające z globalizacji, outsourcingu, dłuższych łańcuchów dostaw, powszechniejszego wykorzystania ICT itp.). Wzrasta również ryzyko, że skradzione tajemnice handlowe będą wykorzystywane w państwach trzecich do produkcji towarów stanowiących naruszenie prawa, które następnie będą konkurować w UE z

towarami produkowanymi przez podmiot, który padł ofiarą przywłaszczenia. Jednakże obecne zróżnicowanie i rozdrobnienie ram prawnych w zakresie ochrony tajemnic handlowych przed ich bezprawnym pozyskiwaniem, wykorzystywaniem lub ujawnianiem utrudnia badania i rozwój oraz rozpowszechnianie innowacyjnej wiedzy w kontekście transgranicznym poprzez ograniczenie zdolności przedsiębiorstw europejskich do reagowania na nieuczciwe ataki na ich know-how.

Optymalizacja infrastruktury własności intelektualnej jest ważnym filarem projektu „Unia innowacji” i w tym kontekście Komisja przyjęła w maju 2011 r. kompleksową strategię w zakresie własności intelektualnej, w ramach której zobowiązała się do przeanalizowania kwestii ochrony tajemnic handlowych¹. Niniejszy wniosek stanowi kolejny krok w kierunku realizacji zobowiązania polegającego na utworzeniu jednolitego rynku w obszarze własności intelektualnej.

2. WYNIKI KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI ORAZ OCENY SKUTKÓW

2.1. Konsultacje społeczne

Niniejsza inicjatywa opiera się na ocenie znaczenia tajemnic handlowych dla innowacyjności oraz konkurencyjności przedsiębiorstw, zakresu, w jakim są one wykorzystywane, ich roli i powiązań z prawami własności intelektualnej w zakresie wytwarzania i gospodarczego wykorzystywania wiedzy oraz wartości niematerialnych i prawnych, a także na ocenie odpowiednich ram prawnych. Oceny te zostały przeprowadzone w oparciu o wyniki dwóch badań wykonanych przez podmioty zewnętrzne oraz z uwzględnieniem wyników szeroko zakrojonych konsultacji z zainteresowanymi stronami.

W ramach pierwszego badania (którego wyniki opublikowano w styczniu 2012 r.) dokonano analizy porównawczej przepisów prawnych dotyczących ochrony przed przywłaszczeniem tajemnic handlowych w różnych państwach członkowskich UE. W ramach drugiego badania, którego wyniki opublikowano w maju 2013 r., oceniono podstawy gospodarcze tajemnic handlowych i ochrony przed ich przywłaszczeniem oraz dokonano dalszej analizy prawnej ochrony tajemnic handlowych w całej UE. Badanie potwierdziło, że obowiązujące obecnie w całej Unii przepisy dotyczące ochrony przed przywłaszczeniem tajemnic handlowych są rozdrobnione i zróżnicowane oraz są na ogół nieprzejrzyste i wiążą się z niepotrzebnymi kosztami i ryzykiem. W wynikach badania podkreślono, że warunkiem wstępnym dla wprowadzania innowacji przez przedsiębiorstwa jest zapewnienie skutecznego systemu ochrony wyników badań i rozwoju oraz że elastyczność, jaką daje stosowanie tajemnic handlowych, jest dobrze dostosowana do tego, w jaki sposób podmioty gospodarcze prowadzą obecnie działania o charakterze innowacyjnym. W podsumowaniu badania stwierdzono, że harmonizacja przepisów dotyczących tajemnicy handlowej w UE zapewniłaby przedsiębiorstwom poprawę warunków rozwoju i wykorzystywania innowacyjnej wiedzy oraz warunków wymieniać się taką wiedzą.

Opinie zainteresowanych stron zgromadzono w trzech etapach. Najpierw przedstawiciele społeczeństwa obywatelskiego, przemysłu, środowisk akademickich oraz władz publicznych omówili tę kwestię podczas konferencji zorganizowanej przez Komisję w czerwcu 2012 r.

Następnie, w ramach drugiego badania, w listopadzie 2012 r. przeprowadzono ankietę na temat korzystania z tajemnic handlowych, powiązanych zagrożeń oraz ochrony prawnej. Ankieta była skierowana do reprezentatywnej próby przedsiębiorstw w całej UE, w tym do MŚP, które stanowiły 60 % próby. Łącznie otrzymano 537 odpowiedzi na ankietę. Ogółem

¹ COM(2011) 287.

75 % respondentów stwierdziło, że tajemnice handlowe mają strategiczne znaczenie dla wzrostu, konkurencyjności i innowacyjności ich przedsiębiorstw. Wyniki ankiety pokazały, że w ciągu ostatnich 10 lat około jedna piąta respondentów spotkała się z co najmniej jedną próbą przywłaszczenia w UE, a prawie dwie piąte respondentów stwierdziło, że w tym samym okresie ryzyko przywłaszczenia tajemnicy handlowej wzrosło. Dwie trzecie respondentów wyraziło poparcie dla przedstawienia wniosku legislacyjnego na poziomie UE.

Ostatnim, trzecim etapem gromadzenia opinii zainteresowanych stron było przeprowadzenie przez służby Komisji otwartych konsultacji społecznych od dnia 11 grudnia 2012 r. do dnia 8 marca 2013 r. Tematem konsultacji były możliwe warianty działań i ich wpływ. Otrzymano 386 odpowiedzi, w większości przypadków od obywateli (przede wszystkim z jednego państwa członkowskiego) i od przedsiębiorstw. 202 respondentów stwierdziło, że kwestię ochrony prawnej przed przywłaszczeniem tajemnic handlowych należy uregulować na poziomie UE. Opinie wyrażone przez dwie główne grupy respondentów (obywateli i przedsiębiorstwa) były jednak mocno spolaryzowane. Trzech na czterech obywateli uważa, że tajemnice handlowe mają niewielkie znaczenie dla badań i rozwoju i że obecna ochrona prawna tajemnic handlowych jest zbyt duża. 75 % obywateli nie widzi potrzeby podejmowania działań na poziomie UE. Z kolei przedsiębiorstwa, które wzięły udział w konsultacjach, uważają, że tajemnice handlowe są niezwykle istotne dla badań i rozwoju oraz dla ich konkurencyjności. Znacząca większość przedsiębiorstw uważa, że istniejąca ochrona prawna jest słaba, zwłaszcza na poziomie transgranicznym, oraz że różnice między krajowymi ramami prawnymi mają niekorzystne skutki, takie jak wyższe ryzyko handlowe w państwach członkowskich z niższym poziomem ochrony, mniejsza motywacja do prowadzenia transgranicznych działań w zakresie badań i rozwoju oraz wzrost wydatków na środki mające zapewnić ochronę informacji.

2.2. Ocena skutków

Ocena skutków wykazała istnienie różnic między poszczególnymi krajami pod względem ochrony tajemnic handlowych: tylko w przypadku niektórych państw członkowskich w przepisach zdefiniowano tajemnice handlowe bądź określono, kiedy należy zapewnić ich ochronę; nakazy zaniechania naruszenia skierowane przeciwko sprawcom naruszenia nie są dostępne we wszystkich przypadkach; tradycyjne przepisy dotyczące obliczania odszkodowania są często nieadekwatne do przypadków przywłaszczenia tajemnicy handlowej, a metody alternatywne (np. uiszczenie części opłat licencyjnych, które byłyby należne na podstawie umowy licencyjnej) nie są dostępne we wszystkich państwach członkowskich; kradzież tajemnicy handlowej nie jest uwzględniona w przepisach karnych we wszystkich państwach członkowskich. Ponadto w wielu państwach członkowskich nie istnieją przepisy mające na celu ochronę tajemnic handlowych podczas sporów sądowych, co zniechęca podmioty, których tajemnice handlowe przywłaszczono, do dochodzenia swoich praw przed sądem.

Wyodrębniono dwa główne problemy:

- Nieoptymalne zachęty do prowadzenia innowacyjnych działań w kontekście transgranicznym. W sytuacji gdy tajemnice handlowe mogą zostać przywłaszczone ze względu na nieskuteczną ochronę prawną, zachęty do podejmowania działalności innowacyjnej (w tym na skalę transgraniczną) są mniejsze ze względu na (i) niższą spodziewaną wartość innowacji opartej na tajemnicach handlowych i wyższe koszty jej ochrony; oraz (ii) wyższe ryzyko prowadzenia działalności gospodarczej podczas wymiany tajemnic handlowych. Przykładowo, 40 % przedsiębiorstw w UE woli nie wymieniać się tajemnicami handlowymi z innymi stronami ze względu na obawy przed utratą poufności informacji, jaka może mieć miejsce w wyniku nadużyć lub

udostępnienia tych informacji bez ich zgody. Utrudnia to innowacje, a w szczególności badania realizowane w ramach współpracy oraz otwarte innowacje, które wymagają wymiany cennych informacji między wieloma partnerami z sektora przedsiębiorczości i badań.

- Zagrożenie dla przewagi konkurencyjnej opartej na tajemnicach handlowych (ograniczona konkurencyjność): rozdrobniona ochrona prawna w UE nie gwarantuje porównywalnego zakresu ochrony i porównywalnych mechanizmów dochodzenia roszczeń w ramach rynku wewnętrznego, stwarzając tym samym zagrożenie dla przewagi konkurencyjnej opartej na tajemnicach handlowych, bez względu na to, czy przewaga ta jest związana z innowacjami, czy też nie, oraz obniżając konkurencyjność posiadaczy tajemnic handlowych. Przykładowo, w przypadku europejskiego przemysłu chemicznego, który w dużym stopniu opiera się na innowacjach w procesach, które są objęte tajemnicami handlowymi, szacuje się, że przypadki przywłaszczenia tajemnicy handlowej często oznaczają zmniejszenie obrotów nawet o 30 %.

Celem niniejszej inicjatywy jest zapewnienie, aby konkurencyjność europejskich przedsiębiorstw i ośrodków badawczych, która opiera się na niejawnym know-how i niejawnych informacjach gospodarczych (tajemnicach handlowych), była w odpowiedni sposób zabezpieczona, oraz poprawienie warunków/ram rozwoju i wykorzystywania innowacji i transferu wiedzy w ramach rynku wewnętrznego. W szczególności ma ona na celu zwiększenie skuteczności ochrony prawnej tajemnic handlowych przed przywłaszczeniem na całym obszarze rynku wewnętrznego.

Przeanalizowano następujące możliwe warianty rozwiązania tego problemu:

- Utrzymanie stanu obecnego.
- Zapewnienie informacji i podniesienie poziomu wiedzy na temat krajowych środków ogólnych, procedur i środków zaradczych służących do ochrony przed przywłaszczeniem tajemnic handlowych.
- Zapewnienie konwergencji krajowych przepisów prawa cywilnego dotyczących bezprawnego przywłaszczenia tajemnic handlowych (ale przepisy dotyczące środków zaradczych i zachowania tajemnic handlowych podczas rozpraw sądowych powinny zostać określone na poziomie krajowym).
- Zapewnienie konwergencji środków zaradczych przewidzianych w krajowych przepisach prawa cywilnego mających na celu ochronę przed przywłaszczeniem tajemnic handlowych oraz konwergencji przepisów dotyczących zachowania tajemnic handlowych podczas rozpraw sądowych i po ich zakończeniu (jako dodatek do wariantu 3).
- Zapewnienie konwergencji krajowych przepisów prawa karnego oprócz konwergencji przepisów prawa cywilnego (wariant 4), w tym przepisów dotyczących minimalnych sankcji karnych.

W ramach oceny skutków stwierdzono, że proporcjonalnym rozwiązaniem, które najskuteczniej przyczyni się do osiągnięcia postawionych celów, jest wariant 4.

Jeśli chodzi o skutki, zapewnienie zbieżności środków zaradczych przewidzianych w przepisach prawa cywilnego umożliwi innowacyjnym przedsiębiorstwom bardziej skuteczną prawną ochronę tajemnic handlowych w całej UE. Ponadto w sytuacji gdy posiadacze tajemnic handlowych będą mieć zapewnioną poufność w trakcie postępowania sądowego, będą bardziej skłonni do zapewnienia sobie ochrony prawnej przed ewentualnymi szkodami

wynikającymi z przywłaszczenia tajemnic handlowych. Większa pewność prawa i konwergencja przepisów przyczynią się do zwiększenia wartości innowacji chronionych przez przedsiębiorstwa jako tajemnice handlowe, gdyż ryzyko przywłaszczenia zostanie zmniejszone. Jednym ze skutków będzie również pozytywny wpływ na funkcjonowanie rynku wewnętrznego, ponieważ przedsiębiorstwa, zwłaszcza MŚP, oraz naukowcy będą w stanie lepiej wykorzystać innowacyjne pomysły w ramach współpracy z najlepszymi partnerami na terenie UE, przyczyniając się w ten sposób do zwiększenia inwestycji sektora prywatnego w badania i rozwój w ramach rynku wewnętrznego. Jednocześnie konkurencja nie będzie ograniczona, ponieważ nie będą przyznawane wyłączne prawa i każdy konkurent będzie mógł niezależnie zdobyć wiedzę chronioną przez tajemnicę handlową (w tym poprzez inżynierię odwrotną). Nie ucierpi również rekrutacja i mobilność wysoko wykwalifikowanej siły roboczej (a więc pracowników, którzy mają dostęp do tajemnic handlowych) na rynku wewnętrznym. Z czasem powinno to przynieść pozytywne skutki dla konkurencyjności i wzrostu gospodarki UE. Niniejsza inicjatywa nie ma negatywnego wpływu na prawa podstawowe. W szczególności będzie ona wspierać prawo do posiadania własności i prawo do prowadzenia działalności gospodarczej. Jeśli chodzi o dostęp do dokumentów w postępowaniu sądowym, wprowadzono odpowiednie środki ochronne w celu zapewnienia ochrony prawa do obrony. Inicjatywa ta zawiera ponadto środki ochronne gwarantujące prawo do wolności wypowiedzi i informacji.

Inicjatywa jest spójna z zobowiązaniami międzynarodowymi, tj. z Porozumieniem w sprawie handlowych aspektów praw własności intelektualnej (porozumieniem TRIPS). Główni partnerzy handlowi posiadają podobne prawodawstwo w tej dziedzinie.

3. ASPEKTY PRAWNE WNIOSKU

Art. 114 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) przewiduje przyjęcie unijnych przepisów harmonizujących przepisy krajowe, gdy jest to niezbędne do prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego. Celem wniosku jest ustanowienie wystarczającego i porównywalnego poziomu dochodzenia roszczeń w ramach rynku wewnętrznego w przypadku przywłaszczenia tajemnicy handlowej (zapewniając jednocześnie wystarczającą ochronę przed nadużyciami). Obowiązujące przepisy krajowe zapewniają nierówny poziom ochrony przed przywłaszczeniem tajemnic handlowych w całej UE, co zagraża sprawnemu funkcjonowaniu rynku wewnętrznego w odniesieniu do informacji i know-how. Aby cenne informacje (dotyczące np. procesów produkcyjnych, nowych substancji i materiałów, nieopatentowanych technologii, rozwiązań biznesowych) mogły być w pełni wykorzystywane jako aktywa gospodarcze, musi istnieć możliwość ich przekazywania, w formie poufnej, ponieważ mogą one znaleźć inne zastosowania u innych podmiotów w innych regionach geograficznych, co zapewni ich twórcom dochody i umożliwi efektywny przydział zasobów. Rozdrobnione ramy prawne zmniejszają również zachęty do podejmowania innowacyjnych działań w kontekście transgranicznym, które byłyby uzależnione od wykorzystania informacji chronionych jako tajemnice handlowe, takich jak utworzenie przedsiębiorstwa w innym państwie członkowskim do celów produkcji lub wprowadzania na rynek produktów/usług opartych na tajemnicach handlowych, dostarczanie towarów i usług do przedsiębiorstw w innym państwie członkowskim lub outsourcing produkcji do innego przedsiębiorstwa w państwie członkowskim. W tego rodzaju sytuacjach, jeżeli tajemnica handlowa zostaje przywłaszczona w innym państwie o niższym poziomie ochrony, towary stanowiące naruszenie prawa mogą stać się dostępne na całym rynku. Obowiązujące przepisy krajowe sprawiają zatem, że transgraniczna współpraca w zakresie badań i rozwoju oraz innowacji jest mniej atrakcyjna i trudniejsza. Przepisy te stwarzają również wyższe ryzyko biznesowe w państwach członkowskich o niższym poziomie ochrony, co przynosi negatywne skutki dla

całej gospodarki UE, ponieważ z jednej strony następuje ograniczenie zachęt do handlu transgranicznego, a z drugiej strony „towary stanowiące naruszenie prawa” pochodzące z tych państw członkowskich (lub importowane przez te państwa) mogą stać się dostępne na całym rynku wewnętrznym. Niniejszy wniosek powinien ułatwić współpracę transgraniczną w dziedzinie badań i rozwoju: wyraźna, solidna i wyrównana ochrona tajemnic handlowych przed przywłaszczeniem wspiera transgraniczną wymianę i przekazywanie poufnych informacji handlowych i poufnego know-how poprzez zmniejszenie postrzeganego ryzyka i kosztów transakcji związanych z koniecznością postępowania w zgodzie z wieloma systemami prawnymi. Wniosek ten powinien również zwiększyć zachęty do handlu transgranicznego dzięki zmniejszeniu nieuczciwej konkurencji ze strony gapowiczów działających na rynku transgranicznym.

Jeśli chodzi o pomocniczość, problemy określone w ocenie wpływu wynikają z różnorodności i niespójności obowiązujących ram regulacyjnych, które nie zapewniają przedsiębiorstwom unijnym równych warunków działania, co ma negatywne skutki dla ich konkurencyjności oraz dla konkurencyjności całej UE. Zasadnicze znaczenie dla rozwiązania tych problemów ma osiągnięcie większej spójności w zakresie środków dochodzenia roszczeń w poszczególnych państwach członkowskich. Takiej spójności nie można jednak osiągnąć za pomocą działań podejmowanych wyłącznie na poziomie państw członkowskich: doświadczenia w tej dziedzinie wskazują, że nawet jeśli działania państw członkowskich są do pewnego stopnia skoordynowane, np. poprzez porozumienie TRIPS, nie zapewnia to osiągnięcia w wystarczającym stopniu merytorycznej harmonizacji przepisów krajowych. W związku z tym niezbędną skalę i skutki proponowanego działania można osiągnąć na poziomie UE.

4. WPLYW NA BUDŻET

Wniosek nie ma wpływu na budżet Unii Europejskiej. Wszystkie działania zaproponowane przez Komisję w niniejszym wniosku są spójne i zgodne z nowymi wieloletnimi ramami finansowymi na lata 2014–2020.

5. WYJAŚNIENIE WNIOSKU

5.1. Postanowienia ogólne

W rozdziale I określono przedmiot (art. 1): Dyrektywa ma zastosowanie do bezprawnego pozyskiwania, ujawniania i wykorzystywania tajemnic handlowych oraz do środków ogólnych, procedur i środków zaradczych, które powinny być udostępnione na potrzeby dochodzenia roszczeń cywilnoprawnych.

W rozdziale I (art. 2) zdefiniowano również kluczowe pojęcia. Definicja „tajemnicy handlowej” obejmuje trzy elementy: (i) informacja musi być poufna; (ii) informacja musi mieć wartość handlową ze względu na swoją poufność; oraz (iii) posiadacz tajemnicy handlowej dołożył należytych starań w celu zachowania poufności tej tajemnicy. Definicja ta odpowiada definicji „informacji nieujawnionej” zawartej w porozumieniu TRIPS.

Definicja „posiadacza tajemnicy handlowej” zawiera w sobie jako kluczowy element – również zgodnie z porozumieniem TRIPS – pojęcie zgodnej z prawem kontroli nad tajemnicą handlową. Gwarantuje ona zatem, że nie tylko pierwotny właściciel tajemnicy handlowej, lecz również licencjodawcy mogą mieć prawo do jej ochrony.

Definicja „towaru stanowiącego naruszenie prawa” obejmuje ocenę proporcjonalności. Za towary stanowiące naruszenie prawa można uznać towary, których zaprojektowanie, wytworzenie lub wprowadzenie do obrotu w sposób niezgodny z prawem jest w znacznym

stopniu uzależnione od wykorzystania określonej tajemnicy handlowej. Test ten należy przeprowadzić przed wprowadzeniem jakichkolwiek środków mających bezpośredni wpływ na towary wytwarzane lub wprowadzane do obrotu przez sprawcę naruszenia.

W rozdziale II określono okoliczności, w których pozyskanie, wykorzystanie i ujawnienie tajemnicy handlowej jest niezgodne z prawem (art. 3) i daje posiadaczowi tajemnicy handlowej prawo do zastosowania rozwiązań i środków zaradczych przewidzianych w dyrektywie. Kluczowym elementem, który sprawia, że takie działania są niezgodne z prawem, jest brak zgody posiadacza tajemnicy handlowej. W art. 3 przewidziano również, że wykorzystanie tajemnicy handlowej przez stronę trzecią, która nie była bezpośrednio zaangażowana w jej pierwotne bezprawne pozyskanie, wykorzystanie lub ujawnienie, jest również niezgodne z prawem, w każdym przypadku, gdy taka osoba trzecia wiedziała o takim pierwotnym bezprawnym działaniu, powinna była o nim wiedzieć, bądź została o nim powiadomiona. Artykuł 4 wyraźnie stanowi, że niezależne odkrycie i inżynieria odwrotna są zgodnymi z prawem sposobami uzyskiwania informacji.

5.2. Środki ogólne, procedury i środki zaradcze

W rozdziale III ustanowiono środki ogólne, procedury i środki zaradcze, które należy udostępnić posiadaczowi tajemnicy handlowej w przypadku bezprawnego pozyskania, wykorzystania lub ujawnienia tej tajemnicy handlowej przez stronę trzecią.

W sekcji 1 określono ogólne zasady mające zastosowanie do instrumentów egzekwowania praw w postępowaniu cywilnym w celu zapobiegania i przeciwdziałania aktom przywłaszczenia tajemnic handlowych, zwłaszcza zasady skuteczności, uczciwości i proporcjonalności (art. 5) i środki ochronne zabezpieczające przed zbyt częstym wszczynaniem postępowań sądowych (art. 6). Artykuł 7 określa termin przedawnienia. Artykuł 8 zobowiązuje państwa członkowskie do zapewnienia organom sądowym mechanizmów służących do zachowania poufności tajemnic handlowych ujawnionych w sądzie do celów postępowania sądowego. Ewentualne środki muszą obejmować: ograniczenie dostępu do dokumentów przedkładanych przez strony lub strony trzecie, w całości lub w części; ograniczenie dostępu do rozpraw i do protokołów z rozpraw; nakazanie stronom lub stronom trzecim przygotowania niepoufnych wersji dokumentów zawierających tajemnice handlowe, a także przygotowania niepoufnych wersji orzeczeń sądowych. Środki te powinny być stosowane w sposób proporcjonalny, tak aby nie naruszyć przysługującego stronom prawa do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy. Poufność środków należy zachować w trakcie rozprawy sądowej, jak również – w przypadku wniosków o publiczny dostęp do dokumentów – po zakończeniu rozprawy, tak długo, jak dana informacja stanowi tajemnicę handlową.

W sekcji 2 przewidziano środki tymczasowe i środki zabezpieczające w postaci tymczasowych nakazów sądowych lub zapobiegawczego zajęcia towarów stanowiących naruszenie prawa (art. 9). Ustanowiono w niej także środki ochronne mające na celu zapewnienie równości i proporcjonalności tych środków tymczasowych i środków zabezpieczających (art. 10).

W sekcji 3 przewidziano środki, które mogą być nakazane wraz z orzeczeniem dotyczącym istoty sprawy. W art. 11 przewidziano zakaz wykorzystywania lub ujawniania tajemnic handlowych, zakaz udostępniania, oferowania, wprowadzania do obrotu lub stosowania towarów stanowiących naruszenie prawa (bądź przywozu lub przechowywania towarów stanowiących naruszenie prawa w tych celach) oraz środki naprawcze. Środki naprawcze m.in. zobowiązują sprawcę naruszenia do zniszczenia lub dostarczenia do pierwotnego posiadacza tajemnicy handlowej wszystkich posiadanych przez niego informacji dotyczących bezprawnie pozyskanej, wykorzystanej lub ujawnionej tajemnicy handlowej. W art. 12

ustanowiono środki ochronne mające na celu zapewnienie równości i proporcjonalności środków przewidzianych w art. 11.

Przyznanie odszkodowania za szkody poniesione przez posiadacza tajemnicy handlowej w wyniku bezprawnego pozyskania, wykorzystania lub ujawnienia jego tajemnicy handlowej zagwarantowano w art. 13, w którym wzywa się do uwzględnienia wszystkich istotnych czynników, w tym nieuczciwego zysku osiągniętego przez pozwanego. Zapewniono również możliwość obliczenia wartości szkód na podstawie hipotetycznych opłat licencyjnych, zgodnie z zasadami przewidzianymi w przypadku naruszeń praw własności intelektualnej.

W art. 14 upoważniono właściwe organy sądowe do podjęcia działań informacyjnych na wniosek powoda, w tym do podjęcia decyzji o publikacji orzeczenia dotyczącego istoty sprawy, o ile nie oznacza to ujawnienia tajemnicy handlowej i po przeanalizowaniu proporcjonalności środka.

Dyrektywa nie obejmuje przepisów dotyczących transgranicznego egzekwowania orzeczeń sądowych, ponieważ obowiązują w tym zakresie ogólne przepisy UE umożliwiające egzekwowanie we wszystkich państwach członkowskich wyroku sądu zakazującego przywozu do UE towarów stanowiących naruszenie prawa.

5.3. Sankcje, sprawozdawczość i przepisy końcowe

W celu zapewnienia skutecznego stosowania dyrektywy i realizacji wyznaczonych celów, w rozdziale IV przewidziano sankcje nakładane w przypadku niestosowania środków przewidzianych w rozdziale III i zawarto postanowienia dotyczące monitorowania i sprawozdawczości.

Komisja uważa, że zgodnie ze wspólnymi deklaracjami dotyczącymi dokumentów wyjaśniających² nie ma wystarczających argumentów przemawiających za tym, aby zwrócić się z formalnym wnioskiem do państw członkowskich o przekazanie dokumentów wyjaśniających związek między zawartością dyrektywy a odpowiadającymi jej częściami krajowych instrumentów prawnych służących transpozycji. Z technicznego punktu widzenia przedmiotowa dyrektywa nie jest szczególnie skomplikowana, zawiera jedynie ograniczoną liczbę zobowiązań prawnych, które wymagają transpozycji do prawa krajowego, i dotyczy wyraźnie określonego obszaru, który został już poddany regulacji na poziomie krajowym w odniesieniu do powiązanej kwestii praw własności intelektualnej. W związku z tym oczekuje się, że transpozycja na poziomie krajowym nie będzie skomplikowana, co powinno ułatwić jej monitorowanie.

² Dz.U. C 369 z 17.12.2011, s. 14-15.

Wniosek

DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

**w sprawie ochrony niejawnego know-how i niejawnych informacji handlowych
(tajemnic handlowych) przed ich bezprawnym pozyskiwaniem, wykorzystywaniem i
ujawnianiem**

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,
uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 114,
uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,
po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,
uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego³,
po konsultacji z Europejskim Inspektorem Ochrony Danych⁴,
stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą,
a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Przedsiębiorstwa i instytuty badawcze o charakterze niekomercyjnym inwestują poprzez pozyskiwanie, opracowywanie i wykorzystywanie know-how i informacji, które są walutą gospodarki opartej na wiedzy. Takie inwestycje w tworzenie i wykorzystywanie kapitału intelektualnego przesądza o ich konkurencyjności na rynku i o zwrotach z inwestycji, które leżą u podstaw motywacji do prowadzenia działalności badawczo-rozwojowej przez przedsiębiorstwa. Przedsiębiorstwa mogą korzystać z różnych środków w celu zapewnienia sobie własności wyników swojej działalności innowacyjnej, w sytuacji gdy otwartość nie pozwala na pełne wykorzystanie ich inwestycji w badania i innowacje. Jednym z takich środków jest skorzystanie z formalnych praw własności intelektualnej, takich jak patenty, prawa do wzoru lub prawa autorskie. Innym środkiem jest ochrona dostępu do wiedzy, która jest wartościowa dla danej jednostki i która nie jest powszechnie znana, oraz wykorzystanie takiej wiedzy. Tego rodzaju know-how i informacje handlowe, które są niejawne i które mają pozostać poufne, określa się jako tajemnicę handlową. Przedsiębiorstwa, niezależnie od ich wielkości, uznają tajemnice handlowe za równie wartościowe jak patenty i inne rodzaje praw własności intelektualnej oraz wykorzystują poufność jako narzędzie zarządzania innowacjami w działalności gospodarczej i badawczej, obejmujące szeroką gamę informacji, począwszy od wiedzy technicznej aż po dane handlowe, takie jak informacje dotyczące klientów i dostawców, biznes plany lub badania i strategie rynkowe. Poprzez ochronę tak szerokiego zakresu know-how i informacji handlowych, bez względu na to, czy jako uzupełnienie lub jako alternatywa dla praw własności intelektualnej, tajemnice

³ Dz.U. C z , s. .

⁴ Dz.U. C z , s. .

handlowe umożliwiają twórcom uzyskiwanie korzyści z jego/jej pracy twórczej i innowacji, a co za tym idzie są szczególnie ważne dla badań i rozwoju oraz innowacyjności.

- (2) Otwarte innowacje są istotną siłą napędową tworzenia nowej wiedzy i przyczyniają się do powstawania nowych i innowacyjnych modeli biznesowych opartych na korzystaniu ze współtworzonej wiedzy. W kontekście działalności badawczo-rozwojowej i innowacyjnej tajemnice handlowe odgrywają istotną rolę w ochronie wymiany wiedzy między przedsiębiorstwami na rynku wewnętrznym, zarówno w obrębie poszczególnych państw, jak również w kontekście transgranicznym. Badania realizowane w ramach współpracy, w tym współpracy transgranicznej, są szczególnie ważne, gdyż mogą zapewnić zwiększenie ilości działań w zakresie badań i rozwoju prowadzonych przez przedsiębiorstwa w ramach rynku wewnętrznego. Otwarte innowacje umożliwiają wprowadzanie na rynek nowych pomysłów, które spełniają potrzeby konsumentów i umożliwiają rozwiązywanie wyzwań społecznych. Na rynku wewnętrznym, na którym zminimalizowano przeszkody dla takiej współpracy transgranicznej oraz na którym współpraca nie jest zakłócona, twórczość intelektualna i innowacje powinny zachęcać do inwestowania w innowacyjne procesy, produkty i usługi. Takie środowisko, które sprzyja twórczości intelektualnej i innowacjom, jest również ważne dla wzrostu zatrudnienia i poprawy konkurencyjności gospodarki Unii. Mimo iż tajemnice handlowe należą do najczęściej stosowanych przez przedsiębiorstwa sposobów ochrony twórczości intelektualnej i innowacyjnego know-how, są one jednocześnie najsłabiej chronione przez obowiązujące ramy prawne UE przed ich bezprawnym pozyskiwaniem, wykorzystywaniem lub ujawnianiem przez strony trzecie.
- (3) Innowacyjne przedsiębiorstwa są w coraz większym stopniu narażone na nieuczciwe działania – zarówno wewnątrz Unii, jak i poza nią – mające na celu przywłaszczenie tajemnic handlowych, takie jak np. kradzież, nieuprawnione kopiowanie, szpiegostwo gospodarcze lub naruszenie wymogów poufności. Ostatnie zmiany, takie jak globalizacja, powszechniejsze korzystanie z outsourcingu, dłuższe łańcuchy dostaw i powszechniejsze wykorzystywanie ICT, przyczyniają się do zwiększenia ryzyka wystąpienia tych praktyk. Nielegalne pozyskanie, wykorzystanie lub ujawnienie tajemnicy handlowej uniemożliwia prawowitemu posiadaczowi tajemnicy handlowej osiągnięcie zysków związanych z wejściem na rynek wcześniej niż konkurenci przy wykorzystaniu wyników swoich działań innowacyjnych. Bez skutecznych i porównywalnych środków prawnych służących do ochrony tajemnic handlowych w całej Unii motywacja do prowadzenia innowacyjnej działalności transgranicznej na rynku wewnętrznym jest mniejsza, a realizacja potencjału tajemnic handlowych, które mogą stanowić siłę napędową dla wzrostu gospodarczego i tworzenia miejsc pracy, nie jest możliwa. Innowacyjność i kreatywność są zatem hamowane, a poziom inwestycji ulega zmniejszeniu, co ma negatywny wpływ na sprawne funkcjonowanie rynku wewnętrznego, a także na możliwość zwiększenia potencjału wzrostu.
- (4) Międzynarodowe wysiłki podjęte w ramach Światowej Organizacji Handlu w celu rozwiązania tego problemu doprowadziły do zawarcia Porozumienia w sprawie handlowych aspektów praw własności intelektualnej (porozumienia TRIPS). Zawiera ono, między innymi, przepisy dotyczące ochrony tajemnic handlowych przed ich bezprawnym pozyskiwaniem, wykorzystywaniem lub ujawnianiem przez strony trzecie. Przepisy te stanowią wspólne normy międzynarodowe. Wszystkie państwa

członkowskie, jak również sama Unia, są związane tą umową, która została zatwierdzona decyzją Rady 94/800/WE⁵.

- (5) Niezależnie od porozumienia TRIPS, istnieją znaczne różnice między przepisami państw członkowskich w zakresie ochrony tajemnic handlowych przed ich bezprawnym pozyskiwaniem, wykorzystywaniem lub ujawnianiem przez inne strony. Przykładowo, nie wszystkie państwa członkowskie przyjęły krajowe definicje tajemnic handlowych i/lub bezprawnego pozyskania, wykorzystania lub ujawnienia tajemnicy handlowej, tak więc zakres ochrony nie jest łatwo dostępny i różni się w poszczególnych państwach członkowskich. Ponadto brakuje spójności w odniesieniu do środków zaradczych przewidzianych w przepisach prawa cywilnego w przypadku bezprawnego pozyskania, wykorzystania lub ujawnienia tajemnic handlowych, ponieważ nie zawsze i nie we wszystkich państwach członkowskich dostępne są nakazy zaniechania naruszenia skierowane do stron trzecich, które nie są konkurentami prawowitego posiadacza tajemnicy handlowej. Między państwami członkowskimi istnieją również różnice w sposobie traktowania stron trzecich, które pozyskały tajemnicę handlową w dobrej wierze, ale następnie dowiedziały się, podczas korzystania z niej, że jej pozyskanie było możliwe dzięki poprzedniemu bezprawnemu pozyskaniu przez inną stronę.
- (6) Przepisy krajowe różnią się również co do tego, czy prawowici posiadacze tajemnicy handlowej mogą zażądać zniszczenia towarów wytwarzanych przez strony trzecie, które wykorzystują tajemnice handlowe w sposób niezgodny z prawem, i czy mogą zażądać zwrotu lub zniszczenia wszelkich dokumentów, plików lub materiałów zawierających lub eksploatujących bezprawnie pozyskaną lub wykorzystaną tajemnicę handlową. Ponadto obowiązujące przepisy krajowe dotyczące obliczania odszkodowania nie zawsze uwzględniają niematerialny charakter tajemnic handlowych, co przy braku możliwości określenia wartości rynkowej przedmiotowych informacji utrudnia wykazanie rzeczywistej utraty zysków lub bezpodstawnego wzbogacenia sprawcy naruszenia. Tylko kilka państw członkowskich umożliwia stosowanie abstrakcyjnych zasad dotyczących obliczania odszkodowania w oparciu o opłatę licencyjną lub honorarium, jakie byłyby należne, gdyby istniała licencja na wykorzystanie tajemnicy handlowej. Ponadto przepisy w wielu państwach członkowskich nie gwarantują zachowania poufności tajemnicy handlowej, jeżeli posiadacz tajemnicy handlowej zgłasza fakt domniemanego bezprawnego pozyskania, wykorzystania lub ujawnienia tajemnicy handlowej przez stronę trzecią, ograniczając tym samym atrakcyjność obowiązujących środków i środków zaradczych oraz obniżając poziom oferowanej ochrony.
- (7) Różnice między państwami członkowskimi pod względem przepisów dotyczących ochrony prawnej tajemnic handlowych oznaczają, że tajemnice handlowe nie są objęte ochroną w równoważnym stopniu w całej Unii, co prowadzi do rozdrobnienia rynku wewnętrznego w tej dziedzinie i do osłabienia ogólnego efektu odstraszającego, jaki powinny mieć te przepisy. Funkcjonowanie rynku wewnętrznego jest zakłócone w zakresie, w jakim takie te różnice zmniejszają motywację przedsiębiorstw do prowadzenia napędzanej innowacjami transgranicznej działalności gospodarczej, która uzależniona byłaby od wykorzystania informacji chronionych jako tajemnice handlowe i która obejmuje współpracę z partnerami w zakresie badań lub produkcji,

⁵ Decyzja Rady 94/800/WE z dnia 22 grudnia 1994 r. dotycząca zawarcia w imieniu Wspólnoty Europejskiej w dziedzinach wchodzących w zakres jej kompetencji, porozumień, będących wynikiem negocjacji wielostronnych w ramach Rundy Urugwajskiej (1986–1994) (Dz.U. L 336 z 23.12.1994, s. 1).

outsourcing lub inwestowanie w innych państwach członkowskich. Transgraniczna sieć badań i rozwoju, a także działania związane z innowacjami, łącznie z powiązaną z nimi produkcją i wynikającym z nich handlem transgranicznym, stają się mniej atrakcyjne i trudniejsze do realizacji w Unii, co prowadzi również do nieefektywności działań związanych z innowacjami w skali unijnej. Ponadto wyższe ryzyko biznesowe odnotowuje się w państwach członkowskich charakteryzujących się stosunkowo niższym poziomem ochrony, w których tajemnice handlowe mogą zostać z łatwością skradzione bądź pozyskane w inny nielegalny sposób. Prowadzi to do nieefektywnej alokacji kapitału dla stymulujących wzrost gospodarczy innowacji w ramach rynku wewnętrznego, ponieważ wydaje się więcej na środki ochronne w celu zrekompensowania niedostatecznej ochrony prawnej w niektórych państwach członkowskich. Taki stan rzeczy sprzyja również działalności nieuczciwych konkurentów, którzy w następstwie bezprawnego pozyskania tajemnic handlowych mają możliwość rozprowadzenia powiązanych towarów na całym rynku wewnętrznym. Różnice w systemach prawnych ułatwiają również przywóz towarów z państw trzecich do Unii poprzez punkty wejścia o niższym poziomie ochrony, w sytuacji gdy zaprojektowanie, produkcja lub wprowadzenie do obrotu tych towarów jest możliwe dzięki kradzieży tajemnicy handlowej bądź pozyskaniu jej w inny nielegalny sposób. Ogółem tego rodzaju różnice utrudniają właściwe funkcjonowanie rynku wewnętrznego.

- (8) Na poziomie Unii należy ustanowić przepisy mające na celu zbliżenie krajowych systemów prawnych, tak aby zapewnić wystarczające i spójne mechanizmy dochodzenia roszczeń w ramach rynku wewnętrznego w przypadku bezprawnego pozyskania, wykorzystania lub ujawnienia tajemnicy handlowej. W tym celu ważne jest ustanowienie jednolitej definicji tajemnicy handlowej, nie ograniczając przy tym przedmiotu, który ma być objęty ochroną przed przywłaszczeniem. Definicja powinna zatem być skonstruowana w taki sposób, aby uwzględnić informacje handlowe, informacje technologiczne i know-how w przypadkach, w których istnieje zarówno uzasadniony interes w utrzymaniu poufności, jak i uzasadnione oczekiwanie, że poufność ta zostanie zachowana. Ze względu na swój charakter taka definicja powinna wyłączać nieistotne informacje i nie powinna obejmować wiedzy i umiejętności, które zostały zdobyte przez pracowników w trakcie prowadzenia normalnej pracy i które są znane i dostępne dla osób z kręgów zajmujących się zwykle tym rodzajem informacji.
- (9) Istotne jest również określenie okoliczności, w jakich uzasadniona jest ochrona prawna. Z tego względu konieczne jest określenie postępowania i działań, które będą uznawane za bezprawne pozyskanie, wykorzystanie lub ujawnienie tajemnicy handlowej. Nie należy uznawać za bezprawne ujawnienie tajemnicy handlowej ujawniania przez instytucje i organy unijne lub krajowe organy władzy publicznej informacji o charakterze gospodarczym będących w ich posiadaniu zgodnie z wymogami określonymi w rozporządzeniu (WE) nr 1049/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady⁶ lub w innych przepisach dotyczących dostępu do dokumentów.
- (10) W interesie innowacji oraz w celu wspierania konkurencji przepisy niniejszej dyrektywy nie powinny tworzyć żadnych wyłącznych praw do know-how lub informacji chronionych jako tajemnice handlowe. Dlatego też niezależne odkrycie tego samego know-how i tych samych informacji pozostaje możliwe, a konkurenci

⁶ Rozporządzenie (WE) nr 1049/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 maja 2001 r. w sprawie publicznego dostępu do dokumentów Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji (Dz. U. L 145 z 31.5.2001, s. 43).

posiadacza tajemnicy handlowej mają również możliwość zastosowania inżynierii odwrótnej w odniesieniu do każdego nabytego przez nich zgodnie z prawem produktu.

- (11) Zgodnie z zasadą proporcjonalności środki ogólne i środki zaradcze mające na celu ochronę tajemnic handlowych powinny być dostosowane do spełnienia celu, jakim jest zapewnienie sprawnie funkcjonującego rynku wewnętrznego w zakresie badań i innowacji, i nie powinny stanowić zagrożenia dla innych celów i zasad interesu publicznego. W tym kontekście środki ogólne i środki zaradcze gwarantują, że o wartości tajemnicy handlowej, powadze naruszenia prowadzącego do bezprawnego pozyskania, wykorzystania lub ujawnienia tajemnicy handlowej, jak również o skutkach takiego naruszenia, decydują właściwe organy sądowe. Należy również zapewnić, by właściwe organy sądowe miały możliwość wyważenia interesów stron sporu, a także interesów stron trzecich, w tym – w stosownych przypadkach – interesów konsumentów.
- (12) Sprawne funkcjonowanie rynku wewnętrznego byłyby zagrożone, gdyby przewidziane środki ogólne i środki zaradcze były wykorzystywane do realizacji bezprawnych zamiarów niezgodnych z celami niniejszej dyrektywy. Ważne jest zatem, aby zapewnić, by organy sądowe były upoważnione do nakładania sankcji za nadużycia ze strony wnioskodawców, którzy działają w złej wierze i składają ewidentnie bezzasadne wnioski. Ważne jest również, aby przewidziane środki i środki zaradcze nie ograniczały swobody wypowiedzi i prawa do informacji (która obejmuje wolność i pluralizm mediów, zgodnie z art. 11 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej), ani możliwości informowania o nieprawidłowościach. W związku z tym ochrona tajemnic handlowych nie powinna mieć zastosowania w przypadkach, w których ujawnienie tajemnicy handlowej służy interesowi publicznemu, o ile ujawnione zostaje odpowiednie naruszenie lub uchybienie.
- (13) W interesie pewności prawa i biorąc pod uwagę, że od prawowitych posiadaczy tajemnic handlowych oczekuje się, że dopełnią obowiązku dochowania należytej staranności w odniesieniu do zachowania poufności ich cennych tajemnic handlowych i monitorowania ich wykorzystania, należy ograniczyć możliwość inicjowania działań w zakresie ochrony tajemnic handlowych do określonego okresu następującego po dniu, w którym posiadacz tajemnicy handlowej dowiedział się lub miał powody, aby się dowiedzieć, o bezprawnym pozyskaniu, wykorzystaniu lub ujawnieniu jego tajemnicy handlowej przez stronę trzecią.
- (14) Perspektywa ujawnienia tajemnicy handlowej w trakcie sporów sądowych często zniechęca prawowitych posiadaczy tajemnic handlowych od wszczynania postępowania w celu zapewnienia ochrony swoich tajemnic handlowych, zagrażając tym samym skuteczności przewidzianych środków ogólnych i środków zaradczych. W związku z tym, z zastrzeżeniem wprowadzenia środków ochronnych gwarantujących prawo do rzetelnego procesu sądowego, konieczne jest ustanowienie szczegółowych wymogów mających na celu ochronę poufności w odniesieniu do tajemnicy handlowej podczas postępowania sądowego wszczętego w celu zapewnienia jej ochrony. Wymogi takie powinny obejmować możliwość ograniczenia dostępu do dowodów lub rozpraw lub możliwość publikowania tylko tych elementów orzeczeń sądowych, które nie są opatrzone klauzulą poufności. Taka ochrona powinna pozostać w mocy po zakończeniu postępowania sądowego tak długo, jak informacje objęte tajemnicą handlową nie są dostępne publicznie.
- (15) Bezprawne pozyskanie tajemnicy handlowej przez stronę trzecią może mieć katastrofalne skutki dla jego prawowitego posiadacza, ponieważ po jej publicznym

ujawnieniu niemożliwy jest powrót do sytuacji sprzed utraty tej tajemnicy handlowej. W związku z tym bardzo ważne jest zapewnienie szybkich i łatwo dostępnych środków tymczasowych mających zapewnić natychmiastowe zaprzestanie bezprawnego pozyskiwania, wykorzystywania lub ujawniania tajemnicy handlowej. Takie zwolnienie musi być dostępne bez konieczności oczekiwania na decyzję dotyczącą istoty sprawy, z należytym poszanowaniem prawa do obrony i zasady proporcjonalności, uwzględniając specyfikę danego przypadku. Konieczne może być również zapewnienie wystarczających gwarancji, tak aby możliwe było pokrycie kosztów i szkód poniesionych przez pozwanego z powodu nieuzasadnionego wniosku, zwłaszcza w sytuacji gdy jakiekolwiek opóźnienie spowodowałoby nieodwracalne szkody dla prawowitego posiadacza tajemnicy handlowej.

- (16) Z tego samego powodu należy zapewnić środki mające na celu zapobieżenie dalszemu bezprawnemu wykorzystywaniu lub ujawnianiu tajemnicy handlowej. W celu zapewnienia skuteczności środków zakazujących ich okres obowiązywania – w sytuacji gdy okoliczności wymagają ich ograniczenia w czasie – powinien być wystarczający, aby możliwe było wyeliminowanie wszelkich korzyści handlowych, które strona trzecia mogła zdobyć w wyniku bezprawnego pozyskania, wykorzystania lub ujawnienia tajemnicy handlowej. W każdym razie żadne tego rodzaju środki nie powinny być stosowane, jeżeli informacje pierwotnie objęte tajemnicą handlową są dostępne publicznie z przyczyn niezwiązanych z działaniami pozwanego.
- (17) Tajemnicą handlową można się bezprawnie posłużyć w celu projektowania, produkcji lub sprzedaży towarów lub ich części składowych, które mogą stać się dostępne na całym rynku wewnętrznym, co z kolei może mieć negatywny wpływ na interesy handlowe posiadacza tajemnicy handlowej i funkcjonowanie rynku wewnętrznego. W takich przypadkach oraz w sytuacjach gdy tajemnica handlowa ma znaczący wpływ na jakość, wartość lub cenę wytworzonego dzięki niej towaru lub na zmniejszenie kosztów, ułatwienie bądź przyspieszenie procesów produkcji lub wprowadzania do obrotu, ważne jest, aby upoważnić organy sądowe do wprowadzenia odpowiednich środków mających na celu zagwarantowanie, że takie towary nie zostaną wprowadzone do obrotu lub że zostaną z niego wycofane. Biorąc pod uwagę globalny charakter wymiany handlowej, konieczne jest również uwzględnienie zakazu przywozu tych towarów do Unii lub przechowywania tych towarów w celu ich późniejszego oferowania lub wprowadzania do obrotu. Uwzględniając zasadę proporcjonalności, środki naprawcze niekoniecznie powinny oznaczać konieczność zniszczenia towarów, w sytuacji gdy istnieją inne realistyczne warianty działań, takie jak pozbawienie towaru jego cechy, która stanowi naruszenie, lub pozbycie się towarów poza rynkiem, na przykład przekazując je jako darowiznę na rzecz organizacji charytatywnych.
- (18) Istnieje możliwość, że dana osoba, która pierwotnie pozyskała tajemnicę handlową w dobrej wierze, lecz na późniejszym etapie – w tym po otrzymaniu pozwu od pierwotnego posiadacza tajemnicy handlowej – dowiedziała się, że zawdzięcza swoją znajomość tajemnicy handlowej źródłom, które ją bezprawnie wykorzystwały lub ujawniły. Aby uniknąć sytuacji, w której w tych okolicznościach przewidziane środki naprawcze lub nakazy sądowe mogłyby wyrządzić takiej osobie nieproporcjonalną szkodę, państwa członkowskie powinny w odpowiednich przypadkach przewidzieć możliwość rekompensaty pieniężnej na rzecz poszkodowanej strony, która byłaby wypłacana jako środek alternatywny, pod warunkiem że taka rekompensata nie przekracza wysokości opłat licencyjnych lub honorariów, które byłyby należne za okres, w którym pierwotny posiadacz tajemnicy handlowej mógł zapobiec jej

wykorzystaniu, gdyby ta osoba uzyskała zezwolenie na wykorzystanie przedmiotowej tajemnicy handlowej. Gdyby jednak bezprawne wykorzystanie tajemnicy handlowej stanowiło naruszenie innych przepisów niż przepisy przewidziane w niniejszej dyrektywie lub mogło spowodować szkody dla konsumentów, takie bezprawne wykorzystanie tajemnicy handlowej nie powinno być dozwolone.

- (19) Aby uniknąć sytuacji, w której osoba z pełną świadomością lub mając podstawy, aby mieć taką świadomość, bezprawnie wykorzystuje lub ujawnia tajemnicę handlową w celu uzyskania korzyści z takiego postępowania, oraz w celu zapewnienia, by w jak największym stopniu możliwe było doprowadzenie do sytuacji, w jakiej poszkodowany posiadacz tajemnicy handlowej znalazłby się, gdyby takie postępowanie nie miało miejsca, konieczne jest zapewnienie odpowiedniej rekompensaty za szkody poniesione w wyniku takich bezprawnych działań. Kwota odszkodowania zasądzonego dla poszkodowanego posiadacza tajemnicy handlowej powinna uwzględniać wszystkie stosowne czynniki, takie jak utratę zysków przez posiadacza tajemnicy handlowej lub nieuczciwy zysk osiągnięty przez sprawcę naruszenia oraz, w stosownych przypadkach, wszelki uszczerbek moralny, jakiego doznał posiadacz tajemnicy handlowej. Jako alternatywa, np. w sytuacji gdy – z uwagi na niematerialny charakter tajemnic handlowych – ustalenie kwoty odpowiadającej poniesionemu uszczerbkowi byłoby trudne, wysokość odszkodowania można ustalić w oparciu o takie elementy jak opłaty licencyjne lub honoraria, jakie byłyby należne, gdyby sprawca naruszenia poprosił o zezwolenie na wykorzystanie przedmiotowej tajemnicy handlowej. Celem nie jest wprowadzenie obowiązku ustalania represyjnych odszkodowań, lecz zapewnienie rekompensaty opartej na obiektywnym kryterium, przy uwzględnieniu wydatków poniesionych przez posiadacza tajemnicy handlowej, takich jak koszty identyfikacji i badań.
- (20) Aby dodatkowo odstraszyć przyszłych sprawców naruszeń i podnieść poziom świadomości tej problematyki wśród obywateli, w przypadkach bezprawnego pozyskania, wykorzystania lub ujawnienia tajemnic handlowych przydatne jest podawanie decyzji do wiadomości publicznej, w tym – w stosownych przypadkach – poprzez intensywne działania informacyjne, o ile taka publikacja nie powoduje ujawnienia tajemnicy handlowej, ani nie wpływa w nieproporcjonalny sposób na prywatność i reputację osób fizycznych.
- (21) Na skuteczność środków ogólnych i środków zaradczych dostępnych dla posiadaczy tajemnicy handlowej może mieć wpływ niestosowanie się do odpowiednich orzeczeń właściwych organów sądowych. Z tego powodu konieczne jest zapewnienie tym organom odpowiednich uprawnień do nakładania sankcji.
- (22) W celu ułatwienia jednolitego stosowania środków mających na celu ochronę tajemnic handlowych, należy ustanowić systemy współpracy i wymiany informacji między państwami członkowskimi, z jednej strony, oraz między państwami członkowskimi a Komisją, z drugiej strony, zwłaszcza przez utworzenie sieci korespondentów wyznaczonych przez państwa członkowskie. Ponadto, aby ocenić, czy środki te umożliwiają osiągnięcie wyznaczonego celu, Komisja – w stosownych przypadkach wspomagana przez europejskie obserwatorium do spraw naruszeń praw własności intelektualnej – powinna przeanalizować stosowanie niniejszej dyrektywy oraz skuteczność podjętych środków krajowych.
- (23) Niniejsza dyrektywa nie narusza praw podstawowych i jest zgodna z zasadami uznanymi w szczególności w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej, w szczególności takimi jak prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego,

prawo do ochrony danych osobowych, prawo do wolności wypowiedzi i informacji, wolność wyboru zawodu i prawo do podejmowania pracy, wolność prowadzenia działalności gospodarczej, prawo własności, prawo do dobrej administracji, dostępu do akt i zachowania tajemnicy handlowej, prawo do skutecznego środka prawnego i dostępu do bezstronnego sądu oraz prawo do obrony.

- (24) Należy zapewnić poszanowanie prawa do prywatności i prawa do ochrony danych osobowych wszystkich osób uczestniczących w sporze dotyczącym bezprawnego pozyskania, wykorzystania lub ujawnienia tajemnic handlowych, których dane osobowe są przetwarzane. Dyrektywa 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady⁷ reguluje przetwarzanie danych osobowych prowadzone w państwach członkowskich w kontekście niniejszej dyrektywy i pod nadzorem właściwych organów państw członkowskich, w szczególności niezależnych organów publicznych wyznaczonych przez państwa członkowskie.
- (25) Ponieważ cel niniejszej dyrektywy, którym jest zapewnienie sprawnie funkcjonującego rynku wewnętrznego poprzez ustanowienie wystarczającego i porównywalnego poziomu dochodzenia roszczeń w ramach rynku wewnętrznego w przypadku bezprawnego pozyskania, wykorzystania lub ujawnienia tajemnicy handlowej, nie może być w wystarczającym stopniu osiągnięty przez państwa członkowskie i w związku z tym, z uwagi na jego rozmiary i skutki, możliwe jest jego lepsze osiągnięcie na poziomie Unii, Unia może przyjąć środki zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsza dyrektywa nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tego celu.
- (26) Niniejsza dyrektywa nie ma na celu ustanowienia zharmonizowanych zasad współpracy sądowej, właściwości sądów, uznawania i wykonywania wyroków w sprawach cywilnych i handlowych, czy też regulowania kwestii prawa właściwego. Inne instrumenty unijne regulujące tego rodzaju kwestie w sposób ogólny powinny co do zasady być również stosowane w dziedzinie objętej niniejszą dyrektywą.
- (27) Niniejsza dyrektywa nie powinna mieć wpływu na stosowanie przepisów prawa konkurencji, w szczególności art. 101 i 102 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Środków przewidzianych w niniejszej dyrektywie nie należy stosować w celu niewłaściwego ograniczania konkurencji w sposób sprzeczny z Traktatem.
- (28) Środki przyjęte w celu ochrony tajemnic handlowych przed ich bezprawnym pozyskiwaniem, ujawnianiem i wykorzystywaniem nie powinny mieć wpływu na stosowanie wszelkich innych stosownych przepisów prawnych w innych dziedzinach, w tym przepisów dotyczących praw własności intelektualnej, prywatności, dostępu do dokumentów i prawa zobowiązań. Niemniej jednak, w przypadku gdy zakres dyrektywy 2004/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady⁸ pokrywa się z zakresem niniejszej dyrektywy, niniejsza dyrektywa jest nadrzędna jako *lex specialis*,

⁷ Dyrektywa 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych (Dz.U. L 281 z 23.11.1995, s. 31).

⁸ Dyrektywa 2004/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie egzekwowania praw własności intelektualnej (Dz.U. L 157 z 30.4.2004, s. 45).

PRZYJMUJĄ NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

Rozdział I

Przedmiot i zakres stosowania

Artykuł 1 Przedmiot

Niniejsza dyrektywa ustanawia przepisy dotyczące ochrony przed bezprawnym pozyskiwaniem, ujawnianiem i wykorzystywaniem tajemnic handlowych.

Artykuł 2 Definicje

Do celów niniejszej dyrektywy zastosowanie mają następujące definicje:

- 1) „tajemnica handlowa” oznacza informacje, które spełniają wszystkie następujące wymagania:
 - a) są poufne w tym sensie, że jako całość lub w szczególnym zestawie i zespole ich elementów nie są ogólnie znane lub łatwo dostępne dla osób z kręgów, które zwykle zajmują się tym rodzajem informacji;
 - b) mają wartość handlową dlatego, że są poufne;
 - c) poddane zostały przez osobę, pod której legalną kontrolą się znajdują, rozsądnym, w danych okolicznościach, działaniom dla utrzymania ich poufności.
- 2) „posiadacz tajemnicy handlowej” oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną, która zgodnie z prawem sprawuje kontrolę nad tajemnicą handlową;
- 3) „sprawca naruszenia” oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną, która bezprawnie pozyskała, wykorzystwała lub ujawniła tajemnice handlowe;
- 4) „towary stanowiące naruszenie prawa” oznaczają towary, których projekt, jakość, proces produkcyjny lub wprowadzanie do obrotu znacznie zyskały w wyniku bezprawnego pozyskania, wykorzystania lub ujawnienia tajemnic handlowych.

ROZDZIAŁ II

Bezprawne pozyskiwanie, wykorzystywanie i ujawnianie tajemnic handlowych

Artykuł 3

Bezprawne pozyskiwanie, wykorzystywanie i ujawnianie tajemnic handlowych

1. Państwa członkowskie zapewniają posiadaczom tajemnic handlowych uprawnienia do stosowania środków ogólnych, procedur i środków zaradczych przewidzianych w niniejszej dyrektywie w celu zapobiegania bezprawnemu pozyskiwaniu, wykorzystywaniu lub ujawnianiu tajemnic handlowych oraz w celu umożliwienia dochodzenia roszczeń z tego tytułu.

2. Pozyskanie tajemnicy handlowej bez zgody posiadacza tajemnicy handlowej uznaje się za bezprawne w każdym przypadku gdy dokonano go umyślnie lub w wyniku rażącego niedbalstwa poprzez:
 - a) uzyskanie nieuprawnionego dostępu do wszelkich dokumentów, przedmiotów, materiałów, substancji lub plików elektronicznych, bądź ich kopii, które zgodnie z prawem pozostają pod kontrolą posiadacza tajemnicy handlowej, i które zawierają tajemnicę handlową lub na podstawie których można wywnioskować, co stanowi tajemnicę handlową;
 - b) kradzież;
 - c) przekupstwo;
 - d) oszustwo;
 - e) naruszenie lub nakłonienie do naruszenia umowy o poufności lub innego obowiązku zachowania tajemnicy;
 - f) wszelkie inne czyny, które uznaje się w tych okolicznościach za sprzeczne z uczciwymi praktykami handlowymi.
3. Wykorzystanie lub ujawnienie tajemnicy handlowej uznaje się za bezprawne w każdym przypadku gdy dokonuje go – bez zgody posiadacza tajemnicy handlowej oraz umyślnie lub w wyniku rażącego niedbalstwa – osoba, która spełnia którykolwiek z następujących warunków:
 - a) pozyskała tajemnicę handlową w sposób niezgodny z prawem;
 - b) naruszyła umowę o poufności lub inny obowiązek zachowania tajemnicy handlowej;
 - c) naruszyła przewidziany w umowie lub inny obowiązek ograniczenia korzystania z tajemnicy handlowej.
4. Wykorzystanie lub ujawnienie tajemnicy handlowej uznaje się również za bezprawne w każdym przypadku, w którym w momencie wykorzystania lub ujawnienia osoba dokonująca takiego czynu wie lub powinna w danych okolicznościach wiedzieć, że tajemnicę handlową uzyskano od innej osoby, która bezprawnie wykorzystała lub ujawniła tajemnicę handlową w rozumieniu ust. 3.
5. Świadomą i zamierzoną produkcję, oferowanie lub wprowadzanie do obrotu towarów stanowiących naruszenie prawa, lub przywóz, wywóz bądź przechowywanie towarów stanowiących naruszenie prawa do tych celów, uznaje się za bezprawne wykorzystanie tajemnicy handlowej.

Artykuł 4

Legalne pozyskiwanie, wykorzystywanie i ujawnianie tajemnic handlowych

1. Pozyskanie tajemnicy handlowej uznaje się za zgodne z prawem, gdy pozyskano ją w jeden z następujących sposobów:
 - a) niezależne odkrycie lub wytworzenie;
 - b) obserwacja, badanie, demontaż lub testowanie produktu lub przedmiotu, który został udostępniony publicznie lub który zgodnie z prawem jest w posiadaniu osoby, która uzyskała dostęp do przedmiotowej informacji;

- c) skorzystanie z prawa do informacji i konsultacji przysługującego przedstawicielom pracowników zgodnie z przepisami lub praktykami unijnymi i krajowymi;
 - c) wszelkie inne praktyki, które w tych okolicznościach uznaje się za zgodne z uczciwymi praktykami handlowymi.
2. Państwa członkowskie uniemożliwiają korzystanie ze środków, procedur i środków zaradczych przewidzianych w niniejszej dyrektywie, w sytuacji gdy domniemanego pozyskania, wykorzystania lub ujawnienia tajemnicy handlowej dokonano w jednym z następujących przypadków:
- a) w celu zgodnego z prawem skorzystania z prawa do wolności wypowiedzi i informacji;
 - b) w celu ujawnienia naruszenia, uchybienia lub innego niezgodnego z prawem działania strony skarżącej, pod warunkiem że domniemane pozyskanie, wykorzystanie lub ujawnienie tajemnicy handlowej było niezbędne do takiego ujawnienia oraz że pozwany działał w interesie publicznym;
 - c) tajemnica handlowa została ujawniona przez pracowników swoim przedstawicielom w ramach pełnionych przez nich zgodnie z prawem funkcji reprezentacyjnych;
 - d) w celu realizacji zobowiązania pozaumownego;
 - e) w celu ochrony uzasadnionego interesu.

ROZDZIAŁ III

Środki ogólne, procedury i środki zaradcze

SEKCJA 1 PRZEPISY OGÓLNE

Artykuł 5 Obowiązek ogólny

1. Państwa członkowskie ustanawiają środki ogólne, procedury oraz środki zaradcze konieczne w celu umożliwienia dochodzenia roszczeń cywilnoprawnych z tytułu bezprawnego pozyskiwania, wykorzystywania i ujawniania tajemnic handlowych.
2. Te środki, procedury i środki zaradcze:
 - a) są sprawiedliwe i słuszne;
 - b) nie są niepotrzebnie skomplikowane ani kosztowne, nie ustanawiają nierozsądnych terminów, ani nie powodują nieuzasadnionych opóźnień;
 - c) są skuteczne i odstraszające.

Artykuł 6

Proporcjonalność i zbyt częste wszczynanie postępowań sądowych

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby środki ogólne, procedury oraz środki zaradcze przewidziane zgodnie z niniejszą dyrektywą były stosowane przez właściwe organy sądowe w sposób, który:
 - a) jest proporcjonalny;
 - b) pozwala uniknąć tworzenia barier dla zgodnej z prawem wymiany handlowej w ramach rynku wewnętrznego;
 - c) stwarza zabezpieczenie przed ich nadużywaniem.
2. Państwa członkowskie gwarantują, że w przypadku gdy właściwe organy sądowe ustaliły, iż zgłoszenie dotyczące bezprawnego pozyskania, ujawnienia lub wykorzystania tajemnicy handlowej jest ewidentnie bezzasadne oraz gdy stwierdzono, że strona skarżąca wszczęła postępowanie sądowe w złej wierze w celu nieuczciwego opóźnienia lub ograniczenia dostępu pozwanego do rynku lub w celu zastraszenia bądź nękania go w inny sposób, takie właściwe organy sądowe są uprawnione do:
 - a) nałożenia sankcji na stronę skarżącą;
 - b) nakazania rozpowszechnienia informacji dotyczących decyzji podjętej zgodnie z art. 14.

Środki, o których mowa w akapicie pierwszym, pozostają bez uszczerbku dla możliwości wniesienia roszczenia o odszkodowanie przez pozwanego, jeżeli pozwala na to prawo unijne lub krajowe.

Artykuł 7

Termin przedawnienia

Państwa członkowskie zapewniają możliwość podejmowania działań dotyczących stosowania środków ogólnych, procedur i środków zaradczych przewidzianych w niniejszej dyrektywie w terminie co najmniej jednego roku, ale nie więcej niż dwóch lat po dniu, w którym strona skarżąca dowiedziała się lub miała powody, aby się dowiedzieć o ostatnim zdarzeniu, które doprowadziło do podjęcia działania.

Artykuł 8

Zachowanie poufności tajemnic handlowych w trakcie postępowania sądowego

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby strony, ich przedstawiciele prawni, urzędnicy sądowi, świadkowie, biegli oraz wszystkie inne osoby uczestniczące w postępowaniu sądowym dotyczącym bezprawnego pozyskania, wykorzystania lub ujawnienia tajemnicy handlowej lub mające dostęp do dokumentów stanowiących część takiego postępowania sądowego, nie miały pozwolenia na wykorzystanie lub ujawnienie jakiejkolwiek tajemnicy handlowej lub domniemanej tajemnicy handlowej, o której dowiedziały się w wyniku takiego uczestnictwa lub dostępu.

Obowiązek, o którym mowa w akapicie pierwszym, przestaje istnieć w każdym z następujących przypadków:

 - a) w przypadku gdy w toku postępowania stwierdza się, że domniemana tajemnica handlowa nie spełnia wymagań określonych w art. 2 pkt 1);

- b) w przypadku gdy z biegiem czasu informacje, o których mowa, stają się ogólnie znane lub łatwo dostępne dla osób z kręgów, które zwykle zajmują się tego rodzaju informacjami.
2. Państwa członkowskie zapewniają również, aby właściwe organy sądowe – na podstawie właściwie uzasadnionego wniosku przedłożonego przez stronę – miały możliwość podjęcia szczególnych środków niezbędnych do zachowania poufności wszelkich tajemnic handlowych lub domniemanych tajemnic handlowych wykorzystanych lub wzmiankowanych w trakcie postępowania sądowego dotyczącego bezprawnego pozyskania, wykorzystania lub ujawnienia tajemnicy handlowej.
- Środki, o których mowa w akapicie pierwszym, obejmują przynajmniej możliwość:
- a) ograniczenia dostępu do wszelkich dokumentów zawierających tajemnice handlowe przedkładanych przez strony lub strony trzecie, w całości lub w części;
 - b) ograniczenia dostępu do rozpraw, podczas których mogą zostać ujawnione tajemnice handlowe, oraz do protokołów lub zapisów z takich rozpraw. W wyjątkowych okolicznościach, i po odpowiednim uzasadnieniu, właściwe organy sądowe mogą ograniczyć stronom dostęp do tych rozpraw i zarządzić przeprowadzenie ich wyłącznie w obecności przedstawicieli prawnych stron i upoważnionych biegłych, z zastrzeżeniem obowiązku zachowania poufności, o którym mowa w ust. 1;
 - c) udostępnienia każdego orzeczenia sądu w wersji nieopatrzonej klauzulą poufności, z której usunięto fragmenty zawierające tajemnice handlowe.
- W przypadku gdy ze względu na konieczność ochrony tajemnicy handlowej lub domniemanej tajemnicy handlowej i zgodnie z lit. a) akapitu drugiego niniejszego ustępu właściwy organ sądowy uzna, że dowodów będących pod legalną kontrolą jednej ze stron nie należy ujawniać drugiej stronie oraz w przypadku gdy takie dowody są istotne dla wyniku postępowania sądowego, organ sądowy może jednak zezwolić na ujawnienie tych informacji przedstawicielom prawnym drugiej strony i, w stosownych przypadkach, upoważnionym biegłym, z zastrzeżeniem zachowania obowiązku poufności, o którym mowa w ust. 1.
3. Przy podejmowaniu decyzji dotyczącej przyjęcia lub odrzucenia wniosku, o którym mowa w ust. 2, oraz przy ocenie jego proporcjonalności, właściwe organy sądowe uwzględniają uzasadnione interesy stron i, w stosownych przypadkach, stron trzecich, oraz wszelkie potencjalne szkody wynikające z przyjęcia lub odrzucenia takiego wniosku dla którejkolwiek ze stron i, w stosownych przypadkach, dla stron trzecich.
4. Wszelkie operacje przetwarzania danych osobowych zgodnie z ust. 1, 2 i 3 przeprowadza się zgodnie z dyrektywą 95/46/WE.

SEKCJA 2

ŚRODKI TYMCZASOWE I ZABEZPIECZAJĄCE

Artykuł 9

Środki tymczasowe i zabezpieczające

1. Państwa członkowskie zapewniają właściwym organom sądowym możliwość wprowadzenia, na żądanie posiadacza tajemnicy handlowej, któregośkolwiek z

następujących środków tymczasowych i zabezpieczających wobec domniemanego sprawcy naruszenia:

- a) tymczasowe zaprzestanie lub, w zależności od przypadku, zakaz wykorzystywania lub ujawniania tajemnicy handlowej;
 - b) zakaz produkcji, oferowania, wprowadzania do obrotu lub stosowania towarów stanowiących naruszenie prawa, bądź przywozu, wywozu lub przechowywania towarów stanowiących naruszenie prawa do tych celów;
 - c) zajęcie albo przekazanie towarów, w stosunku do których istnieje podejrzenie, że stanowią naruszenie prawa, aby zapobiec wprowadzeniu ich do obrotu lub ich przepływowi w obrębie rynku.
2. Państwa członkowskie gwarantują, że organy sądowe mogą uzależnić możliwość kontynuacji domniemanego bezprawnego pozyskiwania, wykorzystywania lub ujawniania tajemnicy handlowej od złożenia gwarancji mającej na celu zapewnienie rekompensaty dla posiadacza tajemnicy handlowej.

Artykuł 10

Warunki stosowania przepisów i środki ochronne

1. Państwa członkowskie gwarantują, że w odniesieniu do środków, o których mowa w art. 9, właściwe organy sądowe mogą zażądać od strony skarżącej przedłożenia dowodów, które można w rozsądny sposób uznać za dostępne, w celu upewnienia się co do spełnienia następujących warunków: istnieje tajemnica handlowa, strona skarżąca jest prawowitym posiadaczem tajemnicy handlowej, a tajemnicę handlową pozyskano bezprawnie, tajemnica handlowa jest bezprawnie wykorzystywana lub ujawniana, bądź też wkrótce może dojść do bezprawnego wykorzystania lub ujawnienia tajemnicy handlowej.
2. Państwa członkowskie gwarantują, że przy podejmowaniu decyzji dotyczącej przyjęcia lub odrzucenia wniosku oraz przy ocenie jego proporcjonalności właściwe organy sądowe są zobowiązane do uwzględnienia następujących kwestii: wartości tajemnicy handlowej, środków podjętych w celu ochrony tajemnicy handlowej, udziału pozwanego w pozyskaniu, ujawnieniu lub wykorzystaniu tajemnicy handlowej, wpływu bezprawnego ujawnienia lub wykorzystania tajemnicy handlowej, uzasadnionych interesów stron oraz wpływu, jaki przyjęcie lub odrzucenie środków mogłoby mieć dla stron, uzasadnionych interesów stron trzecich, interesu publicznego oraz ochrony praw podstawowych, w tym wolności wypowiedzi i informacji.
3. Państwa członkowskie gwarantują, że na wniosek pozwanego środki tymczasowe, o których mowa w art. 9, zostają wycofane lub w inny sposób przestają obowiązywać, jeżeli:
 - a) strona skarżąca nie wszczyna postępowania prowadzącego do wydania decyzji w przedmiocie sprawy przez właściwy organ sądowy w rozsądnym terminie określonym przez organ sądowy nakazujący wprowadzenie środków, w przypadku gdy pozwala na to prawo państwa członkowskiego, lub, w przypadku braku takiego określenia, w terminie nieprzekraczającym 20 dni roboczych lub 31 dni kalendarzowych, w zależności od tego, który termin jest dłuższy;

- b) w międzyczasie przedmiotowe informacje nie spełniają już wymogów określonych w art. 2 pkt 1), z przyczyn niezwiązanych z działaniami pozwanego.
4. Państwa członkowskie gwarantują, że właściwe organy sądowe mogą wprowadzić środki tymczasowe, o których mowa w art. 9, po złożeniu przez stronę skarżącą odpowiedniego zabezpieczenia lub równoważnej gwarancji w celu zapewnienia rekompensaty za wszelkie szkody poniesione przez pozwanego oraz, w stosownych przypadkach, przez wszystkie inne osoby, na które te środki miały wpływ.
5. W przypadku gdy środki tymczasowe zostają wycofane na podstawie ust. 3 lit. a), w przypadku gdy wygasają na skutek jakiegokolwiek działania lub zaniechania strony skarżącej, lub w przypadku gdy stwierdzono następnie, że nie nastąpiło bezprawne pozyskanie, ujawnienie lub wykorzystanie tajemnicy handlowej ani nie pojawiło się zagrożenie wystąpienia takich zachowań, właściwe organy sądowe mają prawo zarządzić, aby strona skarżąca, na żądanie pozwanego lub poszkodowanej strony trzeciej, wypłaciła pozwanemu lub poszkodowanej stronie trzeciej stosowne odszkodowanie za wszelkie szkody poniesione w wyniku zastosowania tych środków.

SEKCJA 3

ŚRODKI WYNIKAJĄCE Z DECYZJI DOTYCZĄCEJ ISTOTY SPRAWY

Artykuł 11

Nakazy sądowe i środki naprawcze

1. Państwa członkowskie gwarantują, że w przypadku gdy w orzeczeniu sądowym stwierdza się bezprawne pozyskanie, wykorzystanie lub ujawnienie tajemnicy handlowej, właściwe organy sądowe mogą, na żądanie strony skarżącej, nakazać podjęcie następujących środków wobec sprawcy naruszenia:
- a) nakaz zaprzestania lub, w zależności od przypadku, zakaz wykorzystywania lub ujawniania tajemnicy handlowej;
 - b) zakaz produkcji, oferowania, wprowadzania do obrotu lub stosowania towarów stanowiących naruszenie prawa, bądź przywozu, wywozu lub przechowywania towarów stanowiących naruszenie prawa do tych celów;
 - c) nakaz przyjęcia stosownych środków naprawczych w odniesieniu do towarów stanowiących naruszenie prawa.
2. Środki naprawcze, o których mowa w ust. 1 lit. c), obejmują:
- a) wydanie oświadczenia o naruszeniu prawa;
 - b) wycofanie z rynku towarów stanowiących naruszenie prawa;
 - c) pozbawienie towarów stanowiących naruszenie prawa ich cech, które stanowią o takim naruszeniu prawa;
 - d) zniszczenie towarów stanowiących naruszenie prawa lub, w stosownych przypadkach, wycofanie ich z obrotu, pod warunkiem że takie działania nie zagrażają ochronie przedmiotowej tajemnicy handlowej;
 - e) zniszczenie – w całości lub częściowo – wszelkich dokumentów, przedmiotów, materiałów, substancji lub plików elektronicznych zawierających bądź wykorzystujących tajemnicę handlową lub, w stosownych przypadkach,

dostarczenie posiadaczowi tajemnicy handlowej całości lub części tych dokumentów, przedmiotów, materiałów, substancji i plików elektronicznych.

3. Państwa członkowskie zapewniają, aby w przypadku zarządzenia wycofania z rynku towarów stanowiących naruszenie prawa organy sądowe mogły zarządzić, na wniosek posiadacza tajemnicy handlowej, dostarczenie towarów do posiadacza lub do organizacji charytatywnych na warunkach, które ustalą organy sądowe, co ma na celu zapewnienie, by przedmiotowe towary nie zostały ponownie wprowadzone do obrotu.

Organy sądowe nakazują, aby środki te były wprowadzane na koszt sprawcy naruszenia, chyba że istnieją szczególne powody, aby tego nie robić. Środki te nie mają wpływu na wszelkie odszkodowania, jakie mogą się należeć posiadaczowi tajemnicy handlowej z tytułu bezprawnego pozyskania, wykorzystania lub ujawnienia tajemnicy handlowej.

Artykuł 12

Warunki stosowania przepisów, środki ochronne i środki alternatywne

1. Państwa członkowskie gwarantują, że przy rozpatrywaniu wniosku o wydanie nakazów sądowych lub o przyjęcie środków naprawczych przewidzianych w art. 11 oraz przy ocenie ich proporcjonalności, właściwe organy sądowe są zobowiązane do uwzględnienia wartości tajemnicy handlowej, środków podjętych w celu ochrony tajemnicy handlowej, udziału sprawcy naruszenia w pozyskaniu, ujawnieniu lub wykorzystaniu tajemnicy handlowej, wpływu bezprawnego ujawnienia lub wykorzystania tajemnicy handlowej, uzasadnionych interesów stron oraz wpływu, jaki przyjęcie lub odrzucenie środków mogłoby mieć dla stron, uzasadnionych interesów stron trzecich, interesu publicznego oraz ochrony praw podstawowych, w tym wolności wypowiedzi i informacji.

W sytuacji gdy właściwe organy ograniczają czas trwania środka, o którym mowa w art. 11 ust. 1 lit. a), okres ten musi być wystarczający do wyeliminowania wszelkich korzyści handlowych lub gospodarczych, jakie sprawca naruszenia mógł zdobyć w wyniku pozyskania, ujawnienia lub wykorzystania tajemnicy handlowej.

2. Państwa członkowskie zapewniają, aby na wniosek pozwanego środki, o których mowa w art. 11 ust. 1 lit. a), zostały cofnięte lub w inny sposób przestały obowiązywać, jeżeli w międzyczasie przedmiotowe informacje przestały spełniać warunki określone w art. 2 pkt 1) z przyczyn niezwiązanych z działaniami pozwanego.
3. Państwa członkowskie zapewniają, aby na wniosek osoby, która może podlegać środkom przewidzianym w art. 11, właściwy organ sądowy mógł zarządzić wypłacenie rekompensaty pieniężnej na rzecz poszkodowanej strony zamiast stosowania tych środków, jeżeli spełnione są wszystkie następujące warunki:
 - a) dana osoba pierwotnie weszła w posiadanie tajemnicy handlowej w dobrej wierze i spełnia warunki określone w art. 3 ust. 4;
 - b) wprowadzenie przedmiotowych środków spowodowałoby dla takiej osoby niewspółmierne szkody;
 - c) rekompensata pieniężna dla poszkodowanej strony, wydaje się stosunkowo zadowalająca.

W przypadku zarządzenia rekompensaty pieniężnej zamiast nakazu, o którym mowa w art. 11 ust. 1 lit. a), taka rekompensata pieniężna nie jest wyższa niż kwota opłat licencyjnych lub honorariów, które byłyby należne, gdyby osoba ta wystąpiła z wnioskiem o zezwolenie na wykorzystanie przedmiotowej tajemnicy handlowej w okresie, w którym można było zabronić wykorzystywania tajemnicy handlowej.

Artykuł 13 *Odszkodowanie*

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby na wniosek poszkodowanej strony właściwe organy sądowe nakazały sprawcy naruszenia, który wiedział lub powinien był wiedzieć, że dokonywał bezprawnego pozyskania, ujawnienia lub wykorzystania tajemnicy handlowej, wypłatę odszkodowania na rzecz posiadacza tajemnicy handlowej w wysokości proporcjonalnej do faktycznie poniesionego uszczerbku.
2. Przy ustalaniu wysokości odszkodowania właściwe organy sądowe uwzględniają wszystkie odpowiednie czynniki, takie jak poniesione przez poszkodowaną stronę negatywne skutki ekonomiczne, łącznie z utraconymi zyskami, wszelkie nieuczciwe zyski osiągnięte przez sprawcę naruszenia oraz, w stosownych przypadkach, elementy inne niż czynniki ekonomiczne, takie jak np. straty moralne poniesione przez posiadacza tajemnicy handlowej w wyniku bezprawnego pozyskania, wykorzystania lub ujawnienia tajemnicy handlowej.

Właściwe organy sądowe mogą jednak również, w stosownych przypadkach, ustalić wysokość odszkodowania jako płatność ryczałtową na podstawie przynajmniej takich elementów jak wysokość honorariów lub opłat, jakie byłyby należne, gdyby sprawca naruszenia poprosił o zezwolenie na wykorzystanie przedmiotowej tajemnicy handlowej.

Artykuł 14 *Publikacja orzeczeń sądowych*

1. Państwa członkowskie gwarantują, że w ramach postępowania sądowego wszczętego z powodu bezprawnego pozyskania, wykorzystania lub ujawnienia tajemnicy handlowej, właściwe organy sądowe mogą, na żądanie strony skarżącej i na koszt sprawcy naruszenia, nakazać wprowadzenie odpowiednich środków w celu upowszechnienia informacji na temat orzeczenia, w tym również w celu publikacji orzeczenia w całości lub w części.
2. Wszystkie środki, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, gwarantują poufność tajemnic handlowych, zgodnie z art. 8.
3. Przy podejmowaniu decyzji o tym, czy należy wprowadzić środek informacyjny, i przy ocenie jego proporcjonalności, właściwe organy sądowe uwzględniają ewentualne szkody dla prywatności i reputacji sprawcy naruszenia, jakie środek taki może spowodować, w każdym przypadku, gdy sprawca naruszenia jest osobą fizyczną, a także uwzględniają wartość tajemnicy handlowej, udział sprawcy naruszenia w pozyskaniu, ujawnieniu lub wykorzystaniu tajemnicy handlowej, wpływ bezprawnego ujawnienia lub wykorzystania tajemnicy handlowej, a także prawdopodobieństwo dalszego bezprawnego wykorzystywania lub ujawniania tajemnicy handlowej przez sprawcę naruszenia.

Rozdział IV

Sankcje, sprawozdawczość i przepisy końcowe

Artykuł 15

Sankcje za nieprzestrzeganie obowiązków określonych w niniejszej dyrektywie

Państwa członkowskie zapewniają właściwym organom sądowym możliwość nałożenia sankcji na strony, ich przedstawicieli prawnych, jak również na każdą inną osobę, która nie stosuje się lub odmawia dostosowania się do jakichkolwiek środków przyjętych zgodnie z art. 8, 9 i 11.

Przewidziane sankcje obejmują możliwość nałożenia okresowych kar pieniężnych w przypadku niedostosowania się do środka przyjętego na podstawie art. 9 i 11.

Przewidziane sankcje są skuteczne, proporcjonalne i odstraszające.

Artykuł 16

Wymiana informacji i korespondencji

W celu wspierania współpracy, w tym wymiany informacji, między państwami członkowskimi oraz między państwami członkowskimi a Komisją, każde państwo członkowskie wyznacza co najmniej jednego korespondenta krajowego odpowiedzialnego za wszelkie kwestie związane z wdrażaniem środków przewidzianych w niniejszej dyrektywie. Każde państwo członkowskie przekazuje dane korespondenta krajowego (korespondentów krajowych) pozostałym państwom członkowskim i Komisji.

Artykuł 17

Sprawozdania

1. Do dnia XX XX 20XX r. [trzy lata po zakończeniu okresu transpozycji] Agencja Unii Europejskiej ds. Znaków Towarowych i Wzorów przygotowuje – w kontekście działalności europejskiego obserwatorium do spraw naruszeń praw własności intelektualnej – wstępne sprawozdanie na temat tendencji dotyczących procesów sądowych wszczynanych w związku z bezprawnym pozyskiwaniem, wykorzystywaniem lub ujawnianiem tajemnic handlowych na podstawie niniejszej dyrektywy.
2. Do dnia XX XX 20XX r. [cztery lata po zakończeniu okresu transpozycji] Komisja sporządza sprawozdanie okresowe w sprawie stosowania niniejszej dyrektywy i przedstawia je Parlamentowi Europejskiemu i Radzie. W sprawozdaniu tym w należyty sposób uwzględnia się sprawozdanie przygotowane przez europejskie obserwatorium do spraw naruszeń praw własności intelektualnej.
3. Do dnia XX XX 20XX r. [osiem lat po zakończeniu okresu transpozycji] Komisja przeprowadza ocenę skutków niniejszej dyrektywy i przedstawia sprawozdanie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.

Artykuł 18

Transpozycja

1. Państwa członkowskie wprowadzają w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy najpóźniej do

dnia XX XX 20XX r. [24 miesiące od daty przyjęcia niniejszej dyrektywy]. Państwa członkowskie niezwłocznie przekazują Komisji tekst tych przepisów.

Przepisy przyjęte przez państwa członkowskie zawierają odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie takie towarzyszy ich urzędowej publikacji. Metody dokonywania takiego odniesienia określone są przez państwa członkowskie.

2. Państwa członkowskie przekazują Komisji tekst podstawowych przepisów prawa krajowego, przyjętych w dziedzinie objętej niniejszą dyrektywą.

Artykuł 19
Wejście w życie

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie dwudziestego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Artykuł 20
Adresaci

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do państw członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia [...] r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodniczący

W imieniu Rady
Przewodniczący